

Overweging: 23e zondag door het jaar

Thema: Ga open

Lezingen: Jesaja 35,4-7a en Marcus 7,31-37

Zondag 8 september 2024 R. Hornikx

Goede mensen,

Machteloosheid kan je overvallen als je aan het bed zit of staat van iemand die getroffen is door een hersenbloeding. Het halve lijf verlamd en de spraak aangetast. De betrokkene wil wat zeggen, maar het lukt niet. Het klamme zweet kan je dan uitbreken omdat je niet weet wat je moet doen. Je voelt je ook een beetje machteloos. De kwetsbaarheid van het leven maakt ons stil, nederig en deemoedig.

Zo las ik het verhaal van een man die zijn vrouw bezocht die door een hersenbloeding was getroffen. Na zijn vriendelijke begroeting begon zijn vrouw ineens heftige klanken uit te stoten, terwijl ze hem indringend aankeek. Hij zei, hulpeloos gebarend, dat hij haar niet begreep. Naast hen zat een vrouw in een rolstoel, ze zei tegen hem: 'Mevrouw wil graag haar vest'. Waarop zijn vrouw tevreden achteroverleunde; de tolk had haar goed verstaan.

Enkele dagen later kwam hij de vrouw in de rolstoel, die voor tolk had gespeeld, tegen. Hij vertelde haar enthousiast dat zijn vrouw echt vooruitgang maakte. Ze kon veel duidelijker spreken.

Was dat nu omdat de vrouw werkelijk beter ging praten of omdat hij beter ging luisteren?

Wat Marcus ons vandaag vertelt lijkt op deze situatie. Een man die nooit heeft kunnen horen, nooit een stem heeft gehoord en daarom ook niet kan spreken, iemand dus die veel moeite moet doen om zichzelf verstaanbaar te maken en door anderen begrepen te worden. Met zo iemand communiceren is een opgave. Wie neemt daarvoor de tijd? Wie gunt zo iemand de tijd?

Hoe gaat Jezus met deze situatie om?

Jezus blijft niet op afstand van de man staan. Hij komt dicht bij hem staan. Neemt hem apart van de groep. Hij maakt lijfelijk contact met hem, raakt zijn zwakke plekken aan. Zonder woorden geeft Jezus aan dat Hij er voor hem wil zijn. Hij laat hem voelen wat de bedoeling is. Hij hoeft niet bang te zijn. Jezus wil dat zijn oren weer gevoelig worden voor klanken en voor stemmen van mensen en dat zijn tong los mag komen. Met een diepe zucht van vermoeidheid en van medelijden zegt Jezus tegen hem: 'Ga open!'

Het interessante is dat deze woorden "ga open" in het eigen dialect van Jezus bewaard zijn gebleven: "Effeta!" Wie als kind is opgegroeid met een dialect, heeft vaak van die woorden die alleen maar dierbaar klinken in die eigen

moedertaal en die zich moeilijk laten vertalen in het Nederlands. Blijkbaar is dit een dierbaar woord van Jezus geweest: "Effeta. Ga open". Zijn grote verlangen was dat mensen zouden opengaan en zouden openbloeien en opbloeien. Ook deze doofstomme man en zijn omstanders.

De omstanders zien wat er gebeurt, worden enthousiast. Ze herkennen hierin de oude droom van Jesaja: blinden gaan zien, doven horen en lammen huppelen weer als herten. De droom dat mensen zullen opbloeien, zoals de woestijn na een regenbui op en open bloeit. Voor de omstanders gaat de hemel open en wordt voelbaar en zichtbaar wat eigenlijk Gods bedoeling is met de mens. De aanwezigen hebben hun gevoel voor verwondering niet verloren. Verwondering heb je nodig om sporen van Gods aanwezigheid in de werkelijkheid te ervaren. Verwondering is een bepaalde manier van waarnemen, van zien, die niet iedereen gegeven is. Verwonderen is verder zien dan wat je met je ogen ziet, is zien met je hart. Is wat niet tastbaar is zien en horen met hart en ziel: zonder enig oordeel.

Eens hoorde ik een arts mopperen: "Als het fout gaat, heb ik het gedaan en als het goed gaat, heeft God het gedaan". Ja, en ... waarom niet? Een geslaagde operatie door de handen van een ongelovige arts, het groeiende geduld om naar een verlamde te luisteren, een kusje op een zere knie van een kind, wat spuug op brandnetelblaren, het uitzuigen van een wespensteek – zijn dat allemaal niet tekenen die onthullen wat God wil met de mens, met onze wereld? Dat we elkaar helpen bevrijden uit de dodelijke omsingeling van de angst en binnen voeren in de wereld van ik-ben-er-voor-jou, binnenvoeren in een minimale gemeenschap. Dat we elkaar ruimte en vertrouwen schenken om te worden wie we zijn en leren horen en zien met ons hart. Er zijn voor elkaar, samenwerken om een wereld te bouwen waar geen boom meer hoeft te worden gekapt en geen dier meer hoeft te worden gedood. En waar vrede is en mensen leven in vrijheid: Gods Nieuwe Wereld. Daarvan doemde Jesaja reeds.

En toch, en toch ... blijft er een groot vraagteken over.

In de omgeving van Jezus zullen tientallen doofstommen hebben rondgelopen, die niet door Hem zijn genezen. De een herstelt in ruime mate van een hersenbloeding, de ander niet. De een wordt door een hersenbloeding getroffen, soms al op jonge leeftijd, een ander wordt heel oud zonder bril of gehoorapparaat. Waarom? Dat vraagteken wordt vandaag niet weggenomen en blijft in ons leven staan. De pijn van dat vraagteken, die blijft. Tenzij wij leren anders kijken, leren zien en horen met ons hart en handelen. Zien, horen en aanraken, handelen dat is de weg naar bevrijding, naar heling, naar heelheid, de weg om de ander te hulp te komen in zijn nood en de weg om God te ontmoeten die je tegemoet komt in de ander.